

Kaatuneitten muistopäivästä

Ensimmäistä kaatuneitten muistojuhlaa vietettiin heti talvisodan jälkeen 19. toukokuuta 1940. Päivä sai nimekseen Sankarivainaiden muistopäivä.

Nykyinen nimi, Kaatuneitten muistopäivä, on ollut voimassa vuodesta 1947 lähtien. Nimensä mukaan päivä kunnioittaa kaikissa sodissamme kaatuneitten muistoa.

1950-luvun muistikuvani verrattuna juhlallisuudet ovat vuosi vuodelta pelkistyneet. Nykyisessä poikkeustilanteessa, korona-aikana, voitiin ehkä toteuttaa vain sepeleen lasku.

Lapsuudesta muistan, että yleisöä oli paljon ja mukana oli lukuisia omaisia. He seisoivat juhlan aikana kaatuneen omaisen haudan lähellä. Omaisten joukko on pienentynyt. Sotaleskiä on elossa enää vain muutamia. Sotaorpoja on koko maassa jäljellä noin 20 000.

Sotiemme lukuisat uhrat saatettiin haudattaviksi kotipaikkakuntiansa hautausmaahan. Voi vain kuvitella, miten paljon san-

karihautauksia jouduttiin järjestämään. Talvisodassa kuoli 27 000 sotilasta, lähes puolet siitä määrästä (63 000), joka menehtyi paljon pitemmän aikaa kestäneessä jatkosodassa. Hautausmaat piti perustaa, ja niille piti löytää sopiva paikka. Akaan sankarihautausmaalla on yhteensä 137 sankarihautaa.

Löysin hiljattain lapsuudenkotini jäämistöstä lehtileikkeen Akaan kuudensista sankarihautajaisista, jotka järjestettiin 24.4.1940. Näissä hautajaisissa siunattiin viimeiseen lepoon myös isäni, joka kaatui Viipurin taisteluissa 12.3.1940 eli päivää ennen talvisodan rauhan julistamista.

Useita kaatuneita haudattiin samanaikaisesti. Kirkko oli koristettu kukin ja katajain, ja väkeä oli tilaisuuteen saapunut niin runsaasti, että kaikki eivät mahtuneet kirkkoon sisälle. Kuorissa lepäsivät Suomen lipuin peitetyissä arkuissaan vainajat, kahdeksan vainajaa, joukossa isäni. Toijalan seudun rintamamiesyhdistyksen ja

suojeluskunnan liput olivat kunniavartiossa arkkujen ääressä. Tilaisuudessa puhui kirkkoherra, kenttäpappi **O.E. Närhi** kohdistuen sanansa vainajien omaisille. **Pastori K. Korpinen** ja kirkkoherra Närhi toimittivat vainajien siunauksen.

Seppelten laskeminen tapahtui kirkossa. Paitsi omaisten ja ystävien sepeleitä, arkuille laskettiin Akaan, Sääksmäen ja Kalvolan suojeluskuntien, Akaan seurakunnan sekä aseveljien sepeleet.

Mieskuoron laulettua arkut kannettiin surumarssin soidessa sankarihautaan, jonne ne laskettiin sotilaallisesti kunnianosoituksin. Kirkkoherra Närhi luki haudan äärellä Herran siunauksen. Surujuhla päättyi yhteisesti laulettuun virteen *Sun haltuus rakas isäni*.

Silloin hieman yli 5-vuotias veljeni muisti vielä aikuisenakin hautajaiset. Hän kuvasi väen paljoutta. Keli oli loskainen. Hän oli pelästynyt kunnialaukauksia. Sen sijaan 2,5-vuotiaalle sisareleni ei jäänyt muistikuvaa

tapahtumasta. Alle vuoden ikäisenä en todennäköisesti ollut mukana lainkaan. En muista, että raskaasta aiheesta olisi puhuttu myöhemmin, kun jo olisin voinut ymmärtää asioita.

Akaan sankarihautausmaasta tuli perheellemme tärkeä paikka. Sinne tuotiin kevään valkovuokot sankarivainaiden muistopäivänä, joka vuodesta 1947 lähtien on kantanut nimeä kaatuneitten muistopäivä.

Nyt yksin jääneenä sankarivainajan omaisena jatkan käyntejä haudalla. Kaatuneitten muistopäivän käynnillä en muista ainoastaan omaa isääni.

Kunnioitan kaikkia heitä, jotka antoivat maallemme kalleimman uhrinsa, oman elämänsä. Akaan sankarihautausmaalla on mieluisaa käydä. Se on poikkeuksellisen kaunis muistomerkkeineen, valkoisine risteineen, graniittilaattoineen, lyhtyineen ja kesäisin kukkaistutuksineen. Se on tärkeä perinnekohde – osa maamme historiaa.

Hanna Tähti